

ICC VODIČ ZA IZVOZ/UVOZ

Sadržaj

PREGOVOR	3
ZAHVALE	4
PREGLED TERMINOLOGIJE	11
Uvod u uvozno-izvoznju praksu	13
1.1 Opseg knjige	13
1.2 Komercijalna prodaja i pravo	13
1.3 Rizici uvoza i izvoza	13
1.4 Standardna dokumentacija i sistemi: kako shvatiti „dokumentovanu prodaju“	15
1.5 Kulturološke i jezičke razlike	17
1.6 Rješenja: primjeri upravljanja uvozno-izvoznim rizikom	17
1.7 Međunarodne organizacije i trgovinske komore	18
1.7.1 Trgovinske komore	18
1.7.2 ICC – donosilac globalnih standarda za međunarodnu trgovinu	19
1.7.3 Međunarodne organizacije uključene u međunarodnu trgovinu	20
1.8 Multilateralni okvir za svjetsku trgovinu: Svjetska trgovinska organizacija (WTO)	22
Pregled izvozne/uvozne transakcije: dokumenti	23
2.1 Dokumenti i slijed događaja tokom izvozne transakcije	23
2.2 Prevoz: špediter	26
2.3 Pregled dokumenata od strane banke: problem nedosljednosti	27
2.4 Odgovornost prevoznika i pokriće osiguranja	28
Incoterms® 2010 standardni trgovinski termini pod lupom	43
3.1 Uvod	43
3.2 Promjene u Incoterms® 2010	51
3.3 Sažetak pravila Incoterms® 2010	53
3.4 Podjela troškova, rizika i obaveza	58
3.5 Razno	59
Međunarodno trgovinsko pravo	63
4.1 Pravno okruženje izvozno-uvoznih transakcija	63

4.2	Upravljanje pravnim rizikom putem sastavljanja cjelovitih i preciznih međunarodnih ugovora.....	64
4.3	Glavni pravni sistemi: građansko pravo, običajno pravo i šerijatsko pravo	66
4.4	Sudska nadležnost i odabir mjerodavnoga prava	66
4.5	Međunarodna trgovina i Konvencija UN-a o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (CISG)	68
4.6	Izvršavanje ugovora, povreda ugovora i pravni lijekovi u slučaju povrede	70
4.7	Pregovori i predugovorna odgovornost	72
4.8	Modeli ugovora ili standardni ugovori u međunarodnoj trgovini	74

Međunarodna kupoprodaja pod povećalom: Model međunarodnog kupoprodajnog ugovora ICC-a 75

5.1	Izvozne/uvozne transakcije i model međunarodnog kupoprodajnog ugovora ICC-a	75
5.2	Trgovinska praksa: transakcije bazirane na predračunu, narudžbenicama i/ili standardnim ugovorima.....	77
5.3	Razlikovanje kupoprodajnih ugovora od drugih međunarodnih poslovnih transakcija	78
5.4	Kako koristiti međunarodni kupoprodajni ugovor Međunarodne trgovinske komore?.....	79
5.5	Ko treba koristiti model međunarodnog kupoprodajnog ugovora ICC-a?	80
5.6	Ključne klauzule i odredbe modela međunarodnog kupoprodajnog ugovora ICC-a	80

Rješavanje međunarodnih sporova: međunarodne sudske parnice, arbitraža i alternativno rješavanje sporova 89

6.1	Pripremanje strategije rješavanja međunarodnih sporova	89
6.1.1	Zašto je rješavanje sporova važno	89
6.1.2	Razmatranje rješavanja spora tokom pregovaranja i sastavljanja ugovora.....	89
6.2	Nakon što dođe do spora	90
6.2.1	Rješavanje problema – ugovorno predviđanje i klauzule prilagođavanja.....	90
6.2.2	Rješavanje problema razgovorom – odricanje od prava, ponovni pregovori, pomoć stručnjaka	91
6.3	Međunarodni sudski sporovi.....	92
6.3.1	Sudski spor	92
6.3.2	Gdje pokrenuti parnicu: nadležnost i izbor suda.....	93
6.3.3	Izbor prava i mjerodavno pravo	93
6.3.4	Izvršenje presuda.....	94
6.4	Međunarodna trgovinska arbitraža	94
6.4.1	Prednosti međunarodne trgovinske arbitraže	94
6.4.2	Mogući nedostaci	95

Arbitraža ICC-a i usluge rješavanja spora 97

7.1	Arbitraža ICC-a.....	97
7.2	Klauzula o arbitraži ICC-a.....	98
7.3	Sud ICC-a i sekretarijat	98
7.4	Arbitri	99
7.5	Postupak arbitraže ICC-a.....	99
7.6	Revidovana Pravila ICC-a iz 2012. godine	102

7.7	DOCDEX	104
7.8	Alternativno rješavanje sporova Međunarodne trgovinske komore.....	104
7.8.1	Pravila ICC-a o alternativnom rješavanju sporova.....	104
7.8.2	Pokretanje postupka alternativnog rješavanja spora pri ICC-u.....	105
7.8.3	Vođenje postupka alternativnog rješavanja spora pri ICC-u	105
7.8.4	Rezultat postupka alternativnog rješavanja spora pri ICC-u	106
7.9	Pravila Odbora ICC-a za sporove	106
7.10	Imenovanje stručnjaka	107
Uvod u međunarodno plaćanje		109
8.1	Pregled.....	109
8.2	Metode plaćanja u praksi	111
8.3	Upravljanje rizikom valute i kursne liste	115
8.4	Dokumenti potrebni za trgovinska plaćanja	117
Fokus na dokumentovane akreditivne i UCP		121
9.1	Uvod.....	121
9.2	Pravila za akreditivne: UCP 600.....	125
9.3	Osnovni koncepti i terminologija	126
9.4	Primjer: procedura za neopizivi potvrđeni akreditiv	129
9.5	Nezavisnost i strogo pridržavanje: principi D/C (dokumentovani akreditiv) prakse:	133
9.6	Kontrolna lista: preporuke za praksu akreditiva.....	136
9.7	Elektronski dodatak UCP 600 (eUCP)	137
Kratkoročno finansiranje trgovine:		
Factoring i forfetiranje		141
10.1	Finansiranje izvoznog potraživanja: factoring i forfetiranje	141
10.2	Factoring: osnovne karakteristike.....	142
10.2.1	Definicija	142
10.2.2	Obim tržišta	142
10.3	Factoring u praksi	143
10.4	Prednosti i nedostaci	145
10.5	Forfetiranje: detaljniji uvid	145
10.5.1	Definicija	145
10.6	Forfetiranje u praksi.....	147
10.7	Prednosti forfetiranja.....	150
10.8	Pravila i smjernice forfetiranja	150
10.9	Rizik pranja novca.....	150
Obezbeđenje međunarodnih transakcija:		
garancije, obaveznice i standby (stendbaj) akreditivi		153
11.1	Terminološke napomene.....	153
11.2	Osnovne upotrebe garancija, obaveznica i standby akreditiva	155

11.3	Razlika između instrumenata “na poziv” i akcesornih instrumenata.....	157
11.4	ICC uniformisana pravila za garancije i obaveznice	158
11.5	ICC pravila za standby akreditive: Međunarodna standby praksa (ISP98).....	160
11.6	Operacije i procedure garancije na poziv-direktne vs. indirektne	162
Međunarodne poslovne transakcije: ICC modeli ugovora		163
12.1	Međunarodno poslovno širenje: putevi ka globalizaciji	163
12.2	Upotreba modela ugovora	163
12.3	Organizacije koje nude modele ugovora.....	164
12.4	ICC modeli ugovora	164
12.4.1	ICC model međunarodnog kupoprodajnog ugovora.....	164
12.4.2	ICC model ugovora o trgovinskim agencijama/zastupanju	165
12.4.3	ICC model ugovora o distribuciji (ekskluzivni uvoznik-distributer)	165
12.4.4	ICC model skraćenog ugovora	165
12.4.5	ICC model ugovora o selektivnoj distribuciji (ekskluzivni uvoznik-distributer)	165
12.4.6	ICC model ugovora o franšizi	165
12.4.7	ICC model ugovora za industrijska postrojenja po sistemu “ključ u ruke”	166
12.4.8	ICC model ugovora za velike projekte po sistemu “ključ u ruke”	166
12.4.9	ICC model ugovora o povremenom posredovanju	166
12.4.10	ICC model ugovora za transfer tehnologije	166
12.4.11	ICC model ugovora o spajanju i preuzimanju 1-Ugovor o kupovini udjela	166
12.4.12	ICC model ugovora o licenciranju robne marke	167
12.4.13	ICC model ugovora o povjerljivosti	167
12.4.14	ICC model ugovora u nastajanju.....	167
12.5	Fokus na posredovanju i distribuciji	167
12.5.1	Izbor između trgovinskog zastupanja i distribucije.....	167
12.5.2	Sačinjavanje ugovora o zastupanju i distribuciji	168
12.6	Pravna osnova agencijskih ugovora.....	170
12.7	Osnovne dužnosti zastupnika i principala.....	170
12.8	Zakoni/regulativa vezani za agencije/zastupnike: slučaj Evropske direktive o zastupnicima 86/653 od 18. decembra 1986. godine.	171
12.9	Fokus na: ICC model ugovora o trgovinskom zastupanju	171
12.9.1	Obim primjene	171
12.9.2	Zastupnici kao zaposlenici.....	172
12.9.3	Ključne odredbe ugovora o trgovinskom zastupanju.....	172
12.10	Fokus na: ICC model ugovora o distribuciji	178
12.10.1	Karakterisitike ugovora o ekskluzivnoj distribuciji	178
12.10.2	Ključne odredbe u ugovorima o distribuciji.....	179
12.11	Fokus na ICC ugovore o međunarodnoj franšizi.....	180
12.11.1	Uvod.....	180
12.11.2	Različite vrste franšize i struktura	180
12.11.3	ICC model ugovora o međunarodnoj franšizi	182
12.12	ICC model ugovora o povremenom posredovanju (ugovor o nezaobilaženju i povjerljivosti)	182

Međunarodni transport.....	185
13.1 Uvod.....	185
13.2 Upravljanje transportom.....	185
13.3 Međunarodni sporazumi i konvencije	187
13.4 Odgovornost prevoznika.....	189
13.5 Ugovori o zakupu broda.....	189
13.6 Špediteri.....	191
13.6.1 Uvod.....	191
13.6.2 Različite funkcije i vrste špeditera.....	191
13.7 Dokumentacija za otpremanje.....	192
13.7.1 Različiti dokumenti	192
13.8 Tovarni list	193
13.9 Morski transport	196
13.9.1 Pregled osnovne komercijalne prakse.....	196
13.9.2 Morski transport.....	197
13.10 Kontejnerski i multimodalni transport.....	200
13.10.1 Kontejneri i Incoterms.....	200
13.10.2 Pregled osnovne komercijalne procedure.....	201
13.11 Vazdušni transport	201
13.11.1 Uvod	201
13.11.2 Pregled procedure vazdušnog transporta.....	202
13.12 Drumski i željeznički transport	204
13.12.1 Drumski prevoz	204
13.13 Željeznički transport.....	205
13.14 Osiguranje tereta	205
E-TRGOVINA I MEĐUNARODNA TRGOVINA: PRAKSA I POLITIKE.....	209
14.1. Globalna e-trgovina: praktična razmatranja	209
14.2. Carinska klasifikacija i Incoterms za e-trgovinu	209
14.3 Opcije plaćanja kod međunarodne prodaje na internetu.....	210
14.4 Podaci carinske klasifikacije za globalnu e-trgovinu.....	211
14.5 Pravni propisi i samoregulacija u e-trgovini	211
14.6 Zaštita podataka, privatnost i e-trgovina.....	214
14.7 Multilateralni pregovori o trgovini: ciljevi za svjetsko poslovanje	215
14.7.1 Forumi, inicijative i pristupi oblikovanju politika.....	216
Međunarodno poslovanje i intelektualno vlasništvo	219
15.1 Pregled prava intelektualnog vlasništva (engl. <i>intellectual property - IP</i>) u međunarodnom poslovanju	219
15.2 Zaštita žiga	220
15.2.1 Međunarodna zaštita žigova trebala bi biti isplativa.....	221
15.2.2 Domaći žigovi nisu uvijek prikladni za zaštitu u inostranstvu.....	221
15.2.3 Madridski sistem za međunarodnu registraciju žigova.....	222
15.2.4 Pariška konvencija za zaštitu industrijskog vlasništva (1883)	222

15.3	Zaštita patenta	222
15.3.1	Patenti prema Pariškoj konvenciji	222
15.3.2	Ugovor o saradnji na području patenata (PCT)	222
15.4	Zaštita autorskog prava	223
15.4.1	Bernska konvencija o zaštiti književnih i umjetničkih djela.....	223
15.5	Poslovna tajna.....	223
15.6	Zaštita dizajna.....	224
15.7	Intelektualno vlasništvo i internet: Nazivi domena i rješavanje sporova.....	224
15.7.1	Jedinstvena pravila o rješavanju sporova o nazivu domene (UDRP)	224
15.8	Krivotvorenje	225
15.8.1	Trgovinski sporazum protiv krivotvorenja (ACTA)	225
15.9	ICC i intelektualno vlasništvo	225
15.9.1	BASCAP: ICC-ova inicijativa za suzbijanje krivotvorenja	225
15.9.2	Globalne novosti s područja intelektualnog vlasništva: ICC-ov vodič kroz intelektualno vlasništvo za poslovnu zajednicu i kreatore politike	226
Carina i ATA karneti		227
16.1	Carinjenje i uvozne takse	227
16.2	Svjetska carinska organizacija i harmonizovani sistem carinske tarife.....	227
16.3	Carinski posrednici (brokери) i agenti.....	229
16.4	Izvozno carinjenje: dozvole i kvote.....	229
16.5	Uvozno carinjenje: naknade i porezi	229
16.6	Privremeni uvoz i ATA karneti	231
IZVOZNO-UVOZNI RJEČNIK		233
INDEKS		262
ICC UKRATKO		272
NEKA SPECIJALIZOVANA ODJELJENJA ICC-a		273
Publikacije Međunarodne trgovinske komore za globalno poslovanje		274